

Masarykova univerzita v Brně

Filozofická fakulta

Sdružená uměnovědná studia

US_42 Úvod do uměnovědných studií

Semestrální práce

Téma: Populární kultura

Vyučující: Mgr. David Balarin

Jméno: Nela Kosičková

UČO: 438271

Slovníkové heslo:

Populární kultura

Běžně nazývána také jako popkultura, je soubor představ, myšlenek, postojů, náhledů, zobrazení a dalších fenoménů, které jsou v rámci neformálního společenského konsenzu považovány za nejvýraznější části hlavního proudu (mainstreamu) určité kultury. Termín popkultura často splývá s pojmem masová kultura, řada odborníků je však rozlišuje.

Masová a populární kultura nejsou synonyma. Obecně lze říci, že kritikové, kteří zdůrazňují výrobní aspekt kultury, používají výraz „masová kultura“. Ti, kteří zdůrazňují proces spotřeby, užívají výraz „populární kultura“.

Pod pojmem populární kultura si můžeme představit v podstatě vše, co nás obklopuje. Jak se bavíme, co jíme, co si oblékáme, na co se díváme v televizi. Veškerý proud symbolů, které nás obklopují. Nejsou to jen pohledy, které mohou být označeny jako pokleslé, ale síť významů, ve kterých se vyskytujeme. Kulturní studia do sebe zahrnují odborníky z jednotlivých oborů jako literární věda, sociologie a částečně i historie. Anglické studie bádaly, jakým způsobem je většinová společnost ovlivňována ideologicky. Ukázalo se, že to, jak se význam šíří hlavním kanálem dnešní společnosti od 19. století je právě populární kultura, která nás obklopuje. Oblíbeným tématem v dnešní době je porovnání filmů. Jakým způsobem ovlivňují představu o minulost. Jak tyto filmy ovlivňují současného diváka. Nezáleží na tom, jak film ukazuje, jak doba vypadala, ale jeho přefiltrování do kolektivní paměti. V knize „Populární kultura v českém prostoru“ jsou rozebírány filmy jako „Vesničko má středisková“ Jiřího Menzela, pod názvem článku Martina Škabrahya „Všichni dobří nevolníci“, kde autor ukazuje zájem venkovské komunity o to, aby nikdo nevyčnival, rozebírá charaktery jednotlivých postav a poukazuje na to, jak se vyhýbají všemu, co by je mohlo vytrhnout z jejich všedního života. Sussane Sklepek se ve svém článku zabývá filmy Věry Chytilové v období normalizace a Karolina Cwiek-Rogalska se zaměřuje na nedostatky filmu Habermannův mlýn. Autoři se v knize mimo jiné zabývají módní vlnou emo, architekturou, či hudební oblastí, ve které se Tomáš Kavka pozastavuje nad známou tradicí studentské slavnosti Majáles.

Podle Barkera zastává politickou koncepci populární kultury celý proud kulturálních studií. Pojem populární kultura po ustavení kánonu vysoké kultury tradičně odkazoval k tomu, co se do něj nevešlo, nebo k masově vyráběné zboží kultuře spotřebního kapitalismu. Populární kultura bývá ve srovnání s kulturami umění či klasické hudby i s představami autentické lidové kultury považována za podřadnou. Obhájci zachování rozdílu mezi vysokou a populární kulturou staví na údajné estetické dvalitě a tvrdí, že formální vyjádření obsahu je u vysokých kulturních forem propracovanější, komplexnější a přiměřenější než u populární kultury. Populární kultura je obviňována ze standardizace a snižování úrovně, které podporují a vlastně vyžadují konformitu. Kritéria používaná k ochraně hranic „dobré tvorby“ ovšem z hlediska kulturálních studií vycházejí z institucionalizované a třídní hierarchie kulturních vkusů. Stejně tak je neudržitelný argument, který staví do protikladu populární kulturu a autentickou nezbožní kulturu, jelikož autentická lidová kultura, která by mohla sloužit jako měřítko neautentičnosti zboží kultury, už neexistuje a nejspíš ani nikdy neexistovala. Zatímco současná populární kultura je primárně vyráběna komerčně, mnoho autorů kulturálních studií tvrdí, že publika z textů zboží kulturu vytvářejí své vlastní významy. To znamená, že čtenáři nebo publika kulturních textů užívají při spotřebě komodit své vlastní kulturní kompetence a diskursivní zdroje. Populární kulturu lze tedy chápat jako významy a praktiky, které se uplatňují na straně publiky v okamžiku spotřeby. Kulturální studia chápou populární kulturu jako prostor dosahování konsenzu a projevu odporu v boji o kulturní významy. V tomto smyslu kulturální studia zastávají politickou koncepci populární kultury chápané jako dějiště zápasu a význam tedy jako arénu, kde se upevňuje, nebo je odmítána kulturní hegemonie. Posuzování populární kultury se v tomto pojetí netýká otázek kulturní nebo estetické hodnoty, ale problému klasifikace a moci.¹

¹ BARKER, Chris. Slovník kulturálních studií. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 145

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE:

- DANIEL, Ondřej, Tomáš KAVKA a Jakub MACHEK. Populární kultura v českém prostoru. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2013, 327 s. ISBN 978-802-4621-920
- BARKER, Chris. Slovník kulturních studií. Vyd. 1. Překlad Irena Reifová, Kateřina Gillárová, Michal Pospíšil. Praha: Portál, 2006, 206 s. ISBN 80-736-7099-2
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Popul%C3%A1rn%C3%AD_kultura